

Künye: Şahin, Ceyhun, “Mehmet Önal’ın Çemberimde Gül Oya Adlı Hikâye Kitabında Sosyal Hayatın Yansımaları”, *Türk Öykücülüğü İncelemeleri-I*, Editör:Ömer Solak, Tablet Yay., Konya, 2009, s.165-177

## Mehmet Önal’ın Çemberimde Gül Oya Adlı Hikâye Kitabında Sosyal Hayatın Yansımaları

Ceyhun ŞAHİN\*

*“Herkes gibi yaşarken, başkasına, özel olarak anlatılabilecek bir hikâyem yoktu.”  
Mehmet Önal, Çemberimde Gül Oya,*

s.112

### GİRİŞ

1979’dan beri *Divan, Töre, Milli Eğitim, Nilüfer, Türk Kültürü, İlk Yaz, Bilig, Yedi İklim, Türk Yurdu, Son Duvar, Irmak, Edebiyat Günceci ve Türk Edebiyatı* gibi dergilerde kültür, edebiyat ve sanat ile ilgili yazılar yayınlayan Mehmet Önal, bilim ve sanat adamlığı sıfatlarını bir arada taşıyan bir şahsiyettir. Edebiyat bilimi ve teorisi ile ilgili bilimsel eserler yazan Mehmet Önal, aynı zamanda *Şeffaf Kanatlı Zaman*(1994), *Ömrün Özeti Bir Gün*(1996), *Efsâne*(1999) ve *Kırlangıçlar Ülkesi*(2008) isimleriyle dört roman, *Çemberimde Gül Oya*(1998) ve *Kafdağı’na Kar Yağıyor*(2000) adlı iki hikâye kitabı kaleme almıştır.

Hayatı ve varlığı, her yönüyle mecazların bir toplamı olarak algılayan Mehmet Önal’ın sanat anlayışının temelini, mecazın perdeleri arkasındaki hakikate ulaşma isteği oluşturmaktadır. “*En büyük mecaz kâinattır. Hakikatin peşinde döner durur.*”(Önal, 2005: 9) cümleleriyle bu anlayışını özetleyen Mehmet Önal, sanatı sembol olanın içinde yeni bir sembol olarak görmektedir. Kendisiyle yapılan bir mülakatta bu konuda şu düşünceleri belirtmiştir:

*“Varlık bir mecaz bence... Onu anlatalım. Bu mecazın hakikati nedir? İşte yola çıkış bu. Dolayısıyla sanat sembol içinde bir sembol gibi parlıyor.”*(Şahin,2008: 11).

---

\*Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, İstanbul, ceyhun\_istanbul@hotmail.com

Yazar, hayatın ve varlığın her unsuruna mecazî bir bakış açısıyla yaklaşmaktadır. Bu yaklaşım sonucunda bir arayış içerisine giren yazar, özellikle romanlarında mecazdan hakikate giden yolu anlatır. Bu anlatım dairesinde başvurduğu en önemli kaynak, Türk-İslâm kültürüdür. O, eserlerinde bu kültür dairesinden aldığı klâsik unsurları “*mecazdan hakikate giden yol*” anlayışı içerisinde ve modern yapıları kullanarak harmanlamıştır.

*Tasavvuf, monotonlaşan hayat içerisinde insan, arayış* gibi konuları romanlarında işleyen yazar<sup>1</sup>, hikâyelerinde ise *nesil çatışması, yabancılaşma, taşradan şehre göç ve bu göçün getirdiği olumsuzluklar, yalnızlık, özlem, insanlar arasındaki ilişkiler, mâzî ve yitirmeye başladığımız manevî değerleri* konu edinir. Ele alınan konuların farklılığına paralel olarak Mehmet Önal’ın roman ve hikâyelerinde farklı dil ve üslup anlayışını benimsediği görülür.

Mehmet Önal, romanlarında genel olarak mecazlar, semboller, felsefi düşüncülerle ve şiirsel bir tutumla oluşturduğu bir dil ve üslup anlayışına sahip iken, hikâyelerinde daha sade, yalın ve samimî bir anlatım şeklini benimser. Roman ve hikâyelerinde dil ve anlatım açısından böyle bir farklılığın ortaya çıkmasında eserlerinde işlediği konuların farklı olması etkili olmuştur.

## 1. Hikâyelerin Ortak Özellikleri

Mehmet Önal’ın hikâyelerine genel olarak bakıldığında, “Çehov tarzı” adı verilen hikâye anlayışının özellikleri dikkati çeker. İsmail Çetişli bu konuda şu tanımları yapmaktadır:

*“Çehov tarzı hikâyenin muhtevası çok daha günlük, çok daha geri plana itilmiştir. Konuyu sezme büyük ölçüde okuyucuya bırakılmıştır. Burada da insanın -günlük hayat içinde verilmek kaydıyla- çeşitli psikolojik hallerinin sezdirilmesi esas alınmıştır.”* (Çetişli, 2004:29)

Çehov tarzı hikâye, olaydan çok insanın belli bir zaman dilimi içerisindeki durumunu anlatır. Olayın yalnız bir kesitinden ve kişinin o anki ruhî durumundan yola

---

<sup>1</sup> Mehmet Önal’ın romanları, daha çok psikolojik roman türüne ait özellikler göstermektedir. Mehmet Önal’ın romanlarını ve psikolojik roman türünün özelliklerini bu açıdan değerlendiren bir yazı için bakınız: Ayata Yunus-Tonga, Necati, “*Psikolojik Roman, Esere Yansıyan Yazar ve Türk Edebiyatındaki Bazı Örnekleri Üzerine Bir İnceleme*”, **İlmî Araştırmalar**, S.25, Bahar 2008, s.7–20

çıkar. Duygu, tahlil ve gözlem önemlidir. Özellikle hikâyeler konu ve içerik açısından incelendiğinde, bu unsurların daha geri plânda kaldığı görülmektedir.

*“Yazar, çoğu hikâyesinde sosyal, kültürel ve eğitimsel seviyesi düşük ya da art niyetli toplumsal kesim içerisinde yalnızlaşan, tecrit edilen entelektüel kişilerin dramını ve trajedilerini sergiliyor.”*(Çetin, 2000:19)

Nurullah Çetin’in de ifade ettiği gibi yazarın hikâyelerinde var olan kahramanlar hayatın hemen her anında rastlayabileceğimiz ve kendimizden bir şeyler bulabileceğimiz kişilerdir.

Hikâyelerinde pratik anlamda okuyucuya fayda sağlamayı amaçlayan Mehmet Önal, hayat içerisinde karşılaştığımız insanları ve bu insanların yaşadıklarını kesitler halinde okuyucuya etkili bir şekilde sunmaktadır. Yazarın hikâyelerine baktığımızda anlık durumların ya da olayların anlatımlarıyla karşılaşmaktayız. Hacim olarak küçük olan hikâye metinleri, yoğun anlatımları dolayısıyla, okuyucunun zihninde estetik izler bırakmaktadır.

Mehmet Önal’ın hikâyelerinin bir diğer önemli özelliği dil ve anlatım unsurudur. Nurullah Çetin, yazarın hikâyelerinin dil ve üslûbunu şöyle değerlendirmiştir:

*“İmge yoğunluğuna ve üslup artistliğine kurban verilen günümüz çoğu hikâye metinlerinin yanında Mehmet Önal bize daha sahici, sıcak, hoş ve türün ismiyle müsemma metinler sunuyor. Kimi zaman gözlemlerine kimi zaman tahayyül ve izlenimlerine dayalı olarak kurduğu metinlerde konunun, mesajın çarpıcı, düşünce ve telkin unsurunun dinamik bir olay örgüsü içinde akıcı ve yumuşak bir üslupla sunulması bize ağız tadıyla hikâye okuma fırsatı veriyor. Hikâyelerin hem hacmen kısa oluşu hem de açık oluşu, akıcı, kolay ve zevkle okunur olmasını sağlıyor.”* (Çetin, 2000: 19)

Romanlarında işlediği konulara bağlı olarak daha girift ve yoğun bir dil kullanmayı tercih eden yazar, hikâyelerinde okuyucuya pratik anlamda fayda sağlamayı düşündüğü için daha sade, kelimelerin daha çok gerçek anlamlarının ön plâna çıktığı bir dil ve anlatımı tercih etmiştir.

## **2.Sosyal Hayat Çerçevesinde Hikâyeler**

Sosyal hayat olarak ifade ettiğimiz kavram, genel itibariyle çok geniş bir kavramdır. Bu geniş kavram, toplumsal hayatı oluşturan tüm yapı taşlarını ihtiva eder ve bu yapı taşlarının edebî ürünlere tamamıyla yansıtılması veya yansıtılmaması gereği yıllardır tartışıla- gelmiştir.

Yazımızda sosyal hayat ibaresiyle vurgulamak istediğimiz Mehmet Önal'ın hikâyelerine yansımış, kimi zaman hikâyenin bütününe hâkim olan kimi zaman ise hikâyelerin belli noktalarında karşımıza çıkan sosyal hayat unsurları ve bu hayatın içerisindeki insan manzaralarıdır. Bu manzaraları kısaca şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Köyden kente göç ve bu göçün doğurduğu sıkıntılar bununla birlikte köy insanı ile şehir insanının farklılıkları.
2. Kuşaklar arası değişim ve bu değişimin yansımaları.
3. Gün geçtikçe insanların kültürel değişmeye bağlı olarak önem verdiklerin değerlerin değişmesi.
4. Farklı kesimlere ait insanların birbirlerine bakış açıları.

Mehmet Önal'ın hikâyelerinde sosyal hayata ait yukarıda maddeleştirilmeye çalışılan örnekler sıkça karşımıza çıkmaktadır. Yazar, hikâyelerinde sosyal fayda prensibinden hareket ederek toplumun içerisinde bulunduğu durumu biraz da romantik bir bakış açısıyla bireyi esas alarak yansıtmaya çalışmaktadır. Burada üzerinde durulması gereken nokta, yazarın hikâyelerini okuyucuya pratik anlamada fayda sağlama amacıyla yazdığı ve bunu yaparken de toplumsal manzaralardan yararlandığıdır. Ancak hikâyelerde ön plânda olan bu manzaralar değil, manzaralar içinde yaşayan insanlardır.

Bu noktadan itibaren yazarın *Çemberimde Gül Oya* adlı eserinin bazı hikâyelerinde karşımıza çıkan bu sosyal manzaralar üzerinde durmak istiyoruz.

### **3. Çemberimde Gül Oya'nın Sosyal Hayat Açısından İncelenmesi**

Bir mukaddime ve 12 hikâyeden oluşan *Çemberimde Gül Oya*<sup>2</sup>, üzerinde durmaya çalıştığımız sosyal hayat manzaralarıyla daha fazla karşılaştığımız hikâyeler bütünüdür. Yazar, bu hikâyelerinde hayatın her kesiminde rastlayabileceğimiz olay ve insanları konu edinirken, “*taşradan şehre göç, sosyal farklılık, yalnızlık, özlem, hayat*” gibi birçok konuyu değişik yönleriyle el alarak ve kişileri öne çıkararak kısa, yoğun bir şekilde işlemiştir.

#### **a. Murtaza Dayı**

Kitabın ikinci hikâyesi olan *Murtaza Dayı*'da yazar, köyden şehre göçün kısa fakat trajik bir boyutunu ele alıyor. Özellikle göçlerin yaşlılar üzerindeki etkilerini

---

<sup>2</sup> Önal, Mehmet, *Çemberimde Gül Oya*, Akçağ Yay., Ank. 2005, 2.Baskı, 125 s. (Makalemiz boyunca yaptığımız alıntılar bu baskıya aittir.)

göstermesi bakımından önemli bir örnek teşkil ediyor bu hikâye. Mehmet Önal, bu hikâyede sosyal değişimin hayatımızdaki etkilerini incelikli bir bakış açısıyla anlatıyor ve kaybettiğimiz değerlere dikkatimizi çekmeye çalışıyor. Bu sebeple bu hikâyeyi, özellikle sosyal hayat kavramının en yoğun şekilde karşımıza çıktığı hikâye olarak nitelendirmemiz mümkündür.

Bu yansımayı birkaç örnekle açıklamaya çalışalım:

*“Çocukların oyunu, köydekilerden farksız. Taş, toprak, çamur... Bir kenarda kum yığınları...” (ÇGO, s.15)*

*“Müezzini gerçi tanımaz Murtaza Dayı. İmamı da... Daha doğrusu Murtaza Dayı onları tanır da onlar tanışıklık vermez. Cemaat desen namaz kılip kayboluyor ortadan... Köy imamı Celâl Hoca dili pat idi ama cemaate hürmet ederdi. Her yerde tanırdı ardında namaz kılan adamları. Okumuş adamdı... Hoş, şehirdekilerde okumuş ya... Kim bilir? Şehirde herkes muhtar! (ÇGO, s.16)*

Vermiş olduğumuz örneklerde yazar, iki farklı noktaya dikkat çekmektedir. Bunlardan ilki, terk edilen köy ile yerleşilen şehrin aslında mekân olarak birbirinden pek farkı olmadığı, ikincisi de köy ile şehir insanının birbirlerine gösterdiği hürmet ve tanışıklık arasında dağlar kadar fark olduğudur. Başka bir deyişle umut bağlanan şehrin, umut kesilen köyden daha kötü olması hikâyenin zeminini oluşturmaktadır. Elbette burada insanların üzerindeki mekân etkisini de unutmamak gerekmektedir.

Başka bir örnekte ise değişen zaman ve mekân içerisinde kuşaklar arasındaki farkı görmek mümkündür:

*“Feri sönmüş parmaklar, ince sakalları sıvazlarken ‘tık tık’ eden bir öksürük peyda oldu. Eskiye düşündü birden.*

*Keşke köyde kalsaydı.*

*O zaman ayağa kalkmaya bile gerek yok. Bir öksürüp bastonu havaya oynattı mı, çocuklar mum gibi olurdu. Yok yok. Korkutmazdı onları. Köyün bakkalı Selami’den-Selami yaşıyor mu acaba, kim bilir?- akide şekeri alır dağıtırdı uşaklara. Elini öperdi çocuklar. ‘Murtaza Dayı’ derlerdi. Tanırlardı onu.*

*Şu körpe çocukların bile tanımadığı bir Murtaza... kocamış bir ihtiyar...*

*Bir değil, on bin kere öksürsen ne fayda!” (ÇGO, s.15–16)*

Burada yazar Murtaza Dayı'nın içinde bulunduğu hâli anlatırken aynı zamanda büyüklere gösterilen saygının köydekinden oldukça farklı olduğunu üzerinde durmaktadır:

*“Uykusu geldi Murtaza Dayı'nın. Kömür deposunun duvarına yaslandı.*

*İkindi ezanını nasıl olsa duyar. Abdesti bozulmasa bari.*

*İkindi ezanı okundu.*

*Cami cemaati, imamın arkasında iki sıraydı. Bir eksik, bir fazla, fark etmezdi şehir yerinde” (ÇGO, s.18)*

Hikâyede karşımıza çıkan diğer bir durum, şehirde bir topluluk dahi olsa aslında insanların bu topluluk içinde yalnız yaşadığı ve diğer insanlarla da fazla ilgilenmedikleridir. Yazar, köyden kente göçün kısa bir özeti olan bu hikâyede, köyde doğup yetişmiş, ardından büyük şehre gelmiş Murtaza Dayı örneğiyle bu durumu yaşayan tüm insanların ortak duygularını ve ortak sıkıntılarını dile getirmektedir.

## **b. İki Serçe**

Çemberimde Gül Oya'nın üçüncü hikâyesi olan *İki Serçe*, köyden şehre göçün bir başka yönünü dikkatlere sunan bir hikâyedir. Bakmakla yükümlü olduğu bir ailesi bulunan hikâye kahramanının, kendisine ve ailesine karşı içinde bulunduğu durumun kişisel ve sosyal bir manzarası olan bir hikâye ile karşılaşmaktayız. Bununla birlikte yapılan göçün ve içine girilen sıkıntının bir kişiyi değil, o kişi ile birlikte ailesini de etkilediğini gösteren trajik bir hikâyedir İki Serçe.

*“İstanbul, hep aynı İstanbul'du: Büyük, karışık, acımasız... Davul fakir halkın sırtında; tokmak zenginlerin elinde.” (ÇGO, s.23).*

Verdiğimiz bu cümleyi aslında hem bu hikâyenin hem de köyden kente göçün bir özeti kabul etmek mümkündür. Köylerinden kalkıp bin bir umutla büyük şehre gelen insanların çektiği sıkıntılar, hikâye kahramanı Mahmut'un şahsında çok yoğun bir şekilde işlenmektedir.

Hikâyenin dikkat çeken önemli noktalarından bir diğeri de kente hangi umutlarla geldiği ancak bunların gerçekleşmesi bir yana tekrar köye dönüşün düşünülmesidir:

*“Bunun için mi gelmişti İstanbul’a... Hani şöyle çocukları büyük şehirde okutmayı... biraz güçlenip memlekete dönmeyi... köy değilse bile kasabaya yerleşmeyi...*

*Bütün bunları düşünen bu Mahmut muydu?*

*Kasabanın devlet yolunda çıktın mı on kilometredir köy. On beş dakika çeker köy ile kasabanın arası. İki yanı kavaklıklarla bezenmiş toprak yol. Hele o canım yol.*

*İstanbul’a uzaktır; ama orada geçim kolaydır.*

*Arkası, bahçe, havar, tarla, bostan... Tam dört çeşme var yolun üstünde. Şırl şırl akar” (ÇGO, s.23).*

Yazar, hikâyede büyük şehre göre köydeki yaşamın rahatlığını doğrudan anlatmamakla birlikte kahramanın sıkıntılarını dile getirerek büyük şehrin derdinin de büyük olduğunu vurgulamaktadır:

*“Hanımı doktora götürmeli, oğlanın okul masrafları var. Küçük kızın sütü, maması... Ev kirası verilmedi üç aydır. En son aldığı yüz mark borç da bitmek üzere.” (ÇGO, s.24).*

Hikâyenin göç unsuru üzerine kurulmasının yanı sıra bu göçün sadece ailenin babasını değil diğer fertlerini de nasıl etkilediği görmek, bu hikâyeye yansımış önemli bir sosyal hayat manzarasıdır:

*“Bir çocuk daha yaklaştı:*

*‘-Bir simit verir misiniz?’*

*Mahmut hâlâ serçelerle meşgul. Tablanın dibindeki susamları toplamış, serçelerin bulunduğu yere serpiyor. Anladı ki burada susam ziyan olmaz.*

*Çocuğa uzaktan cevap verdi:*

*‘-Simidi al... parayı da tablaya bırakıver.’*

*Çocuk simidi aldı, parayı bıraktı.*

*Ses tonu yabancı değildi simitçinin.. Tanıdık birinin sesine benziyor... Koca Gülhane Parkı...*

*Mahmut serçelerin haline vurulmuş. Şu küçük serçelerin anaları, babaları nerede kim bilir?*

*Birden feryada yakın bir ses işitti:*

*'-Baba!... Baba!... Sen simitçi miydin? Hani fabrika...'*

*(...)*

*Elinde tuttuğu su bidonunu ve ona asılı duran plastik bardağı saklamak istedi. Babası, okula gitmediğini anlamıştı ama sokaklarda su sattığını anlamamalıydı.” (ÇGO, s.28).*

İki Serçe hikâyesi, bir ailenin göç sonucunda içinde bulunduğu durumu anlatması bakımından sosyal hayatın göç sonucu oluşan boyutunu tüm çıplaklığı gözler önüne sermektedir.

### **c.Doğum Günü**

Eserin onuncu hikâyesi olan *Doğum Günü*, daha çok, değişen zaman ve mekânlar içerisinde insanların mâzîdeki güzellikleri unutup çağın moda hayat anlayışının getirdiği unsurları kabul etmeleri üzerinde durmaktadır. Bunun yanında mâzîyi eşyalarla, çocukluk hatıralarıyla canlı tutan ve mâzî ile ân'ı bir arada yaşayan Şeref Bey'in hikayesidir Doğum Günü. Burada farklı, farklı olduğu kadar da hoş olan geçmişin; doğum günleri, evlilik yıldönümleri ile değil, “vişneçürüğü oturma grupları, evin bahçesinde kaynayan salçalar, yapılan ayva reçelleri ve pekmezler” ile yaşatılmaya çalışılmasıdır.

Yazarın hikâye anlayışına bağlı olarak yine olay geri plâna atılmışken hikâye kahramanı üzerinden bu vurgu yapılmaktadır. Hikâye kahramanı Şeref Bey, mâzîye ve orada yaşadıklarına, oradan kalan maddî-manevî unsurlara bağlı bir kişilik olarak karşımıza çıkar. Yazar, Şeref Bey üzerinde mâzînin giderek unutulduğunu anlatırken yine Şeref Bey üzerinden aslında mazinin her anlamda ne kadar değerli olduğunu vurgulamaktadır. Her ne kadar bu hikâyede anlatılanlar bir sosyal hayat manzarası olarak gözükme de değişen hayatın insanlar üzerindeki etkisini anlatması bakımından toplumsal hayatın bir yansıması olarak nitelendirilebilir:



“-... çok ilgisizsin Şeref çok... Ayça'nın doğum gününü hatırlamazsın. Evlilik yıldönümümüzü bilmezsin. 1981 diyemedin çocuğun doğum tarihine. Yok neymiş... bağ bozumu zamanı... turşu mevsimi... Şeref, beni deli edeceksin!” (ÇGO, s.86).

Yaptığımız bu alıntı, toplumsal değişimin birey üzerindeki etkisini göstermesi açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Yazar mâzîyi sadece bir geçmiş tarih olarak anlatmak yerine kahramanın çocukluğunu da anlatıma katarak “yaşanmış ve özlenen bir zaman dilimi” olarak ifade etmektedir. Aynı zamanda bunu yaparak geçmiş ile günümüz arasındaki ve nesiller arasındaki farkı da gözler önüne sermektedir:

“Şimdiki çocuklar ayva reçelini sevmiyorlar. Tabii sevmezler. Pekmez kaynarken ayvayı kazana atıp ocak başında ağızları yana yana, şıraları tadarak ayva yanığı yemediler ki!  
Mazi güzeldi... Sabah kalkınca da, işe giderken de...” (ÇGO, s.86).

Mâzî, hep özlenen ancak sosyal hayatın getirdiği anlayışlar çerçevesinde yenilgiye uğramış ve yok olmuş bir şekilde ifade edilmektedir. Hikâyenin temelinde de mâzînin yok oluşluğu ve özlemi vardır:

“Yıkılan konağın arsasına yapılan on dairelik bu apartman, itibar vermişti. Paraya daha kolay çevrilebilecek gücü vermişti ama maziye de yok etmişti. İşte, çocukluk hatıraları ile dolu olan cadde. Bu caddeyi arabasının içinde geçerken, mazinin cazibesine tutulmamak mümkün mü?” (ÇGO, s.87).

Değişen zamanla birlikte, insanların değer algılayışı da değişmiştir ve bu hikâyede mâzîyi içlerinde saklayan eşyaların, sadece para değeri ile ölçülmesi sosyal hayattaki değer algılayışındaki değişimin bir yansıması olarak gösterilebilir:

“Asırlık hatıra idi.  
‘-O satılık değil efendim... Bakın elimde Pakistan işi, ceviz oyma şu koltuk takımı var.’ diyerek yazıhanenin önündeki takımı gösterdi.

*İstemediler.*

*İlle de vişne çürüğü takımlar.*

*Hollandalılar, Demirci'den aldıkları halı ile uyum sağlayacağını düşünüyorlar.*

*'-Bakın Şeref Bey... Size on bin dolar veriyorlar. Peşin... Bence bu takım bu kadar etmez. Fiyat çok iyi. Hem benim komisyonumda artı beş yüz dolar. Lütfen hayır demeyin!'*

*Turist rehberin gözlerine baktı Şeref Bey.*

*Her hatırayı haraç mezat satmaya hazırды bu gözler.” (ÇGO, s. 89).*

#### **d. Ya Beni de götür, Ya Sen de...**

Kitabın 13. hikâyesi olan *Ya Beni de götür, Ya Sen de...* esas olarak özlem, yalnızlık ve ölüm üzerine kurulmuş bir hikâyedir. Emekli bir öğretmenin, eşinin mezarı başındaki konuşmaları, onunla dertleşmeleri hikâyenin temelini oluşturur. Ancak bu temel unsurların yanında özellikle nesiler çatışması ve değişen zaman hikâyenin sosyal hayat manzaraları olarak karşımıza çıkar:

*“Ama hep susmam... senin Ali var ya Ali... Gene zengin olma sevdasına düştü. O kadar söyledim yapma diye. Bir arsa satın almış, gelip bana haber vermiyor. Ne büyük kaldı ne küçük. Daha kırk yaşında. Dünkü çocuk. Bana sormuyor. Kendi başına iş yapıyor.*

*(...)*

*Bak, bunlar var ya bunlar... Ne aksakallı dede olurlar, ne de başları feraceli büyükanne... Son Gürlüğü nedir, bilmiyorlar. Sıralı düşünmüyorlar, demli yaşamıyorlar. Ne bileyim.. bir koşuşturma, bir telaş.. Hepsi bu!”*  
*(ÇGO, s.100)*

Yapılan alıntılarda, hikâye kişinin eşiyile yaptığı konuşmalar aynı zamanda bir eleştiri olarak da nitelendirilebilir. Çünkü yazar, kahramana bu konuşmaları yaptırarak aslında değişen zamanla birlikte hem nesiller arasında bir farklılaşmanın hem de bu nesillerin gelecekte bir büyük olarak aileyi idare edemeyecekleri üzerinde durulmaktadır. Bununla birlikte hayatın bir telaş, bir koşuşturmadan ibaret olduğu da vurgulanmaktadır.

#### **SONUÇ**

Mehmet Önal, hikâyelerinde sosyal hayatın farklı manzaralarını işlemiş, bu manzaraları olduğu gibi anlatmaktansa daha çok kişiler üzerinden ele almayı tercih etmiştir. Hikâyelere baktığımızda anlatılan bu manzaralar bireyde eritilmiş ve birey ön plâna çıkarılmıştır.

Yazarın hikâyelerinde toplumsal hayat, kimi zaman çok açık ve yoğun bir şekilde karşımıza çıkarken kimi zaman da hikâyelerin içinde küçük anekdotlar olarak görülmektedir. Bu çalışmamızda her ne kadar dört hikâyeyi merkeze alarak sosyal hayatın yansımaları değerlendirmeye çalıştıysak da yazarın gerek Çemberimde Gül Oya adlı eserindeki gerekse de Kafdağı'na Kar Yağıyor adlı eserindeki diğer hikâyelerinde de sosyal hayatın yansımaları ile karşılaşmaktayız.

Sonuç olarak diyebiliriz ki yazarın, sosyal hayatı hikâyelerine yansıtmış olması elbette onu toplumcu bir yazar yapmadığı gibi romanlarında işlediği bireysel konular da yazarı toplumdaki uzak bir sanatçı yapmamaktadır.

## KAYNAKÇA

- AYATA, Yunus; TONGA, Necati,(Bahar 2008) “*Psikolojik Roman, Esere Yansıyan Yazar ve Türk Edebiyatındaki Bazı Örnekleri Üzerine Bir İnceleme*”, **İlmî Araştırmalar**, S.25, s.7–20
- ÇETİN, Nurullah, (Yaz 2000), “Mehmet Önal’ın Kafdağı’na Kar Yağıyor Adlı Hikâye Kitabı”, **Esin Sanat**, S. 3, Ank., s. 19.
- ÇETİŞLİ, İsmail,(2004) *Metin Tahlillerine Giriş/2 Hikâye-Roman-Tiyatro*, Ankara: Akçağ Yay.
- ÖNAL, Mehmet,(2005) *Çemberimde Gül Oya*, (2.Baskı) Ankara: Akçağ Yayınları
- ŞAHİN, Ceyhun, (Nisan 2008), “*Arif Âlim Mehmet Önal İle Hayat-Sanat-Edebiyat Üzerine*”(Söyleşi), **Edebiyat Otağı**, S. 31, s. 11.